

*Állunk keresztjeink tövében.
Jézus születésének 2000. évfordulóján nem csak magunkkal,
de kereszthalálával és föltámadásával is szembesülnünk kell.
Megmaradunk-e?
Keresztjeink megmaradnak-e?*

*Állunk keresztjeink tövében.
Kétségeink közepette, hitünk és rövid életünk mulandósága ellen
az ő szavait kiáltjuk feléje:
És bocsásd meg vétkeinket,
Miképpen mi is megbocsátunk az ellenünk vétkezőknek.*

*Állunk keresztjeink tövében.
Isten irgalmazzon mindannyiunknak,
hogy Krisztus keresztje alatt testvérek lehessünk egykoron.
Mindannyiunkért imádkozunk, mert nem veszhet el senki közülünk,
oly kevesen vagyunk...*

*Állunk keresztjeink tövében.
A föltámadás reményében hisszük, hogy
„... a keresztről való beszéd bolondság ugyan azoknak,
akik elvesznek,
de nekünk, kik megtartatunk, Istennek ereje!”*

(Pál 1. levele a Korintusbeliekhez 1,18)

PÁKOZDI ISTVÁN
egyetemi lelkész

Táskarádió

Válaszom meglepő: egy kis, fekete *táskarádió*. Igen, ez alapozta meg személyes boldogságomat sok évtizeddel ezelőtt, egy ötvenes évek végi, hatvanas évek eleji karácsony estén. Szüleim szegények voltak, éppen hogy önálló bérlakáshoz jutottak, amikor sokszori pirítós-zsíros kenyér és tea vacsorák után ránk köszöntött egy várva várt szenteste. Ekkortájt igen érdekelt a technika, főként a diódás rádió működése, amelyet elegendő volt az ereszcsonnához illeszteni, és egy fülhallgatóban máris megszólalt a Kossuth Rádió (olykor együtt a Petőfivel, de ez minket, gyerekeket egyáltalán nem zavart). Mivel a fülhallgató a szomszéd pajtásomé volt, a dióda pedig szintén kölcsön volt nálunk, levelet írtam a kis Jézusnak, és benne ezeket a műszereket kértem: 1 db dióda, vékony kábel és 1 db fülhallgató... Aztán vártam. Az ominózus napon, tudom, egész nap nem ettem. Este azután megnyílt a belső szoba ajtaja, gyertyafény, csillagszóró, karácsonyfa, dobozok... Imádság, ének után ke-

rült sor az osztásra: egy papucs apának, egy sál anyának, egy kesztyű nekem... ez sem az, az sem az, végül fogytán lévén a csomagok, már csak egy nagyobbacska doboz maradt gazdátlan. Biztattak szüleim: nézd meg, kié! De nem akartam hozzányúlni (az én kérésem sokkal kisebb helyen is elfért volna, ha akarta volna a kis Jézus teljesíteni...). Unszolásukra, ímmel-ámmal kezdtem bontogatni az utolsó dobozt. Még ma is könny szökik a szemembe, ha rá gondolok: egy világvevő, elemes, igazi bőrtokos *Sokol* rádió volt...

Ez volt az első megtapasztalása annak, hogyan hallgat meg minket Jézus. Boldog voltam. Szüleimnek nem is kellett mondanium, hosszú időn át minden este megköszöntem, ha imádkoztam. Később, az évek során ez a karácsony, a szegénységbe költözött Meglepetés, a hidegben, éjben, szalmában fekvő Érték más tapasztalatokra is elvezetett. Istálló-szegény, vámházból, majd fogadóból átalakított budai kápolnába jártunk szentmisére, ott voltam kezdő ministráns. Hitemnek, vallásosságomnak, mi több papi hivatásomnak meghatározói voltak azok az atyák, akiket az ötvenes években elüldöztek: Abai Imre latin tanárt Szombathelyről, Lombos Aladár ferences atyát pedig a rendjéből. Mindketten e kápolna árnyékában vészelték át a kommunizmus dühét. Az egyik retorikus zseni, a másik példászerű gyónató volt. Ők vezettek el Jézus Krisztus felnőtt megismerésére és az Anyaszentegyház végtelen szeretetére. Két támpillére papságomnak: ma is szeretnék úgy prédikálni és gyónatni, mint ők. Mellettük kisgyerekként magamba szívtem a józanságot, a realitás és az igénytelenség becsületét. Nem ért ezért meglepetésként, amikor az általános iskolás igazgatónő hajtóvadászatot indított azok ellen, akik templomba jártak, sőt ministráltak; nem volt váratlan dolog, hogy apám mindvégig csoportvezető maradt (jó, hogy egyáltalán a helyén maradhatott). Nem csodálkoztam később a szemináriumban a besúgókon, és még azon sem, hogy sok-sok évvel később kollégáim között is volt olyan, aki féltékenységből, karriervágyból rágalomokkal támadt ellenem, na persze csak a hátam mögött.

A híres francia akadémikus, Jean Guilton vallotta: „Jézus misztériumát megérzi minden lelkiismeret: olyan szintetikus, konkrét, intuitív képesség által ragadjuk meg, amelyet Pascal *szívnek* nevezett...” Nem tudom, szét lehet-e választani az embert értelemre és érzelemre? Mindkettőből van bennünk, s ezek át-meg átjárják egymást. Boldogságunk kulcsszava ezért a *szív*, amely fejünk, agyunk, érzékszerveink, végtagjaink, korunk, múltunk, gyermekségünk és öregségünk, egész történelmünk összefoglaló fogalma. Annak idején ezt a felismerést tartottam a legeredetibbnak Nyíri Tamás *Antropológiájában*: „Vannak szavak, amelyek azért világosak, mert kimondják a dolgok titkát. Ezekkel a szavakkal nem beszélünk valamiről, hanem kimondunk vala-

mit... Ebben a szóban saját konkrét emberi voltát, emberi egzisztenciájának a titkát mondja ki az ember, anélkül, hogy föladná és megszüntetné ezt a titkot" (215-216.). A szív és a szeretet ezért szorosan összetartozók.

A szegény, üldözött, támadott Jézus Krisztus és egyháza bele szövődtek életembe, szívembe. Bár érte, miatta börtönbe nem kényszerültem, csak éppen nyugatra nem utazhattam egészen 1979-ig. Pap lettem, és ebben a hivatásban boldognak tartom magamat (bár ezt mások sokkal jobban láthatják rólam, bennem). Soha, egy percig nem merült fel bennem, hogy ez lehetne más-ként. Kitöltik az életemet, feladatot és elegendő örömet adnak azokban az emberekben, akikkel foglalkozom. Sok éve az a rend-kívüli dolgom, hogy fiatalok között végezhetek papi munkát: ko-rábban egy évtizeden át papnevelő intézetben (igaz, hogy tanár-ként és fegyelmi előjáróként), hét éve pedig belevaló, ifjú, vi-lági keresztények, *egyetemisták és főiskolások* között. Meggyőző-désem, hogy ők is fogékonyak erre az értékes és maradandó boldogságra, boldogulásra. Szeretnek imádkozni, énekelni, kö-zösséget szervezni, táborozni, tanulni, a hitben és a tudom-ányokban előrehaladni. Ez nekem ma elegendő válasz arra, ki és mi játssza a legfontosabb szerepet a személyes boldogu-lásomban.

POMOGÁTS BÉLA
irodalomtörténész

Hatvanöt év után

A „személyes boldogulást” nem egészen úgy képzeltem el, ahogy mostanában, de mondhatnám így is: ahogy a mögöttünk lévő vé-res és hazug huszadik században általában szokásos volt. Az értelmiségi életstratégiák középpontjában többnyire az érvényesülés áll: minél biztonságosabb karriert felépíteni vagyontárgyakkal, ha-talmi kapcsolatokkal, szakmai befolyással. Nekem kora ifjúságom-tól kezdve (és ebben minden bizonytalanságot játszott a családi háttér, az iskolai nevelés, azaz a piarista gimnázium) másként ala-kultak a becsvágyaim és a szándékaim, mások voltak az elképze-léseim. Azt hiszem, jó lelkiismerettel mondhatom: nem vágytam közéleti karrierre, irodalomtörténészként sem akartam egyetemi tanár, főszerkesztő, intézetvezető lenni. Igazából távol tartottam magam azok-tól a helyektől, ahol tisztségeket és a kitüntetések osztoztatják, en-nek ellenére az utóbbi tíz esztendőben több alkalommal is közéleti szerepet kellett vállalnom. Magam sohasem törekedtem erre, soha-sem tettem érte erőfeszítéseket.

A boldogulást abban láttam, hogy minél több dologról szerez-zek ismereteket, és olyan területeken próbáljak meg tevékeny-kedni, ahol jószándékú köznapi munkára van szükség, követke-